

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 15, din 15.10.2009

R. Moldova optează pentru integrarea în UE, dar rămâne în CSI: *pragmatism sau o soluție de moment*

*Transcriptul emisiunii radiofonice, din 11 octombrie, realizată de Asociația pentru Politică Externă (APE) în colaborare cu Agenția de știri și analize Imedia și cu asistența Fundației germane Friedrich Ebert Stiftung (FES). Emisiunea este difuzată la Radioul Vocea Basarabiei în fiecare duminică.

Principalele Teme ale Emisiunii:

1. Summit-ul CSI de la Chișinău: așteptări și rezultate
2. Argumente pro și contra rămânerii R. Moldova în CSI: Este părăsirea CSI inevitabilă?
3. De ce Președintele rus Dmitrii Medvedev s-a întâlnit cu dl Marian Lupu?
4. Relația Chișinău - București: un parteneriat, deocamdată, inexistent
5. Drumul R. Moldova spre UE trece prin România

Corneliu RUSNAC, moderator Imedia: Bună ziua, stimați ascultători, sunt Corneliu Rusnac și, ca de obicei, la această oră, vă invit la o emisiune de discuții pe teme de politică externă, realizată cu suportul Asociației pentru Politică Externă și finanțată de Fundația Friedrich Ebert.

Astăzi vom discuta despre recentul summit al CSI, care s-a desfășurat la Chișinău, și despre așteptata întrevvedere dintre miniștrii de externe ai Republicii Moldova și României. I-am invitat în studio pe domnii Victor Chirilă și Radu Vrabie, analiști la Asociația pentru Politică Externă.

1. Summit-ul CSI de la Chișinău: așteptări și rezultate

Aș vrea să începem discuția noastră cu reuniunea CSI de la Chișinău și primul lucru care aș vrea să vă întreb este ce semnificație a avut pentru Republica Moldova summit-ul respectiv? Dl Chirilă?

Victor CHIRILĂ, Director Executiv interimar APE: Nu cred că a avut o semnificație deosebită. Este un summit care va rămâne în istorie ca multe altele care s-au perindat până acum. Cu alte cuvinte, practic, nimic important nu aduce în viața Comunității Statelor Independente și, mai ales, pentru Republica Moldova. S-au discutat multe subiecte, care, în aparență sunt importante pentru toate statele membre ale CSI, inclusiv pentru Republica Moldova, precum ar fi subiecte legate de depășirea crizei economice și financiare. Totuși, în ciuda efortului pe care îl depune Comunitatea, nu cred că ea are capacitățile necesare pentru a implementa angajamentele asumate.

Pentru a fi eficientă în acest sens, comunitatea trebuie să aibă niște instituții supra-naționale, pe care nu la are, trebuie să aibă și un buget necesar pentru a face față acelor probleme cu care se confruntă fiecare din statele membre ale CSI, ori nu există un astfel de buget. În plus, statele membre ale CSI au obiective de politică externă diferite, se confruntă cu probleme interne, în mare parte diferite, au nivele de dezvoltare

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 15, din 15.10.2009

diferite și atunci sigur că nu poate exista o unitate în acțiuni. De aceea, cred că foarte curând acele angajamente, acele documente semnate aici la Chișinău vor trece în istorie și vor fi mai degrabă uitate, vor rămâne mai mult pe hârtie, decât implementate în practică.

Radu VRABIE, Coordonator de programe APE: Eu sunt de acord cu colegul referitor mai mult la simbolica acestui summit. Însă, în același timp, cred că, într-un fel, Republica Moldova, cu instituțiile încă nu foarte bine formate, ar avea nevoie de această simbolică. Aici mă refer și la conflictul transnistrean. Au existat multe discuții despre faptul că noua guvernare este adepta unirii cu România, mai ales în Transnistria, și una prin definiție anti-rusă. Petrecerea acestui summit la Chișinău la un nivel înalt și dovada de pragmatism de care a dat dovadă noua conducere a Republicii Moldova poate tempera un pic discuțiile despre acest subiect sensibil atât în Transnistria, cât și la populația ruso-lingvă din Republica Moldova, care din varii motive este îngrijorată de noua guvernare.

În același timp vedem că, totuși, tematicile abordate în cadrul CSI-ului au mai mult o importanță pentru Rusia, care se află în căutarea noii sale politice identitare, care încearcă să promoveze anumite subiecte cum ar fi cea de-a 65-a aniversare a victoriei asupra fascismului, care are o încărcătură mai mult emoțională și mai multe pentru uz intern și pentru poziția internă a președintelui Medvedev și a premierului Putin, decât o importanță mare pentru restul statelor din Comunitatea Statelor Independente.

2. Argumente pro și contra rămânerii R. Moldova în CSI: Este părăsirea CSI inevitabilă?

Corneliu RUSNAC: *Domnule Vrabie, există și unele voci care insistă ca Republica Moldova să părăsească CSI-ul. Ce ar avea de câștigat Chișinăul și ce ar avea de pierdut, în cazul în care ar părăsi CSI-ul?*

Radu VRABIE: În opinia mea, declarații în acest sens, sunt în măsură să prejudicieze imaginea Moldovei și să întărească acele voci care vorbesc despre o politică anti-rusească a Republicii Moldova, să întărească aripile tari, aripile extremiste din Rusia, din Transnistria, unele voci din Moldova. De aceea, eu cred că pragmatic, acum, pentru moment, este important să evităm discuțiile despre ieșirea din CSI, să reușim să întărim în plan bilateral relațiile cu toate țările membre ale CSI, dar, în același timp, să continuăm să lucrăm de facto în vederea integrării Europene a Republicii Moldova, să promovăm reformele, să curățăm aceste restanțe pe care le avem în relația cu Uniunea Europeană. În cele din urmă, treptat vom vedea că aflarea concomitent în CSI și Uniunea Europeană este dificilă, din cauza diferitor standarde, diferitor acorduri. De aceea, Republica Moldova ar putea, deocamdată fără conflicte, să promoveze agenda europeană în continuare.

Victor CHIRILĂ: Pentru a răspunde la întrebarea dumneavoastră cred că este necesar să ne referim un pic la istoria Comunității Statelor Independente (CSI). CSI a fost creată în primul rând pentru a asigura destrămarea pașnică, fără conflicte, a Uniunii Sovietice. Acest lucru a fost realizat în mare parte, chiar dacă unele conflicte locale, precum cele în Armenia, Azerbaidjan, Georgia și Republica Moldova au existat, iar în urma lor avem actuale conflicte înghețate, pe care încercăm să le rezolvăm fără succes.

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 15, din 15.10.2009

Cea de-a doua rațiune a creării CSI a fost dezvoltarea unei organizații regionale, care să ajute statele membre ale comunității să facă față acelor probleme economice, politice, care au apărut odată cu destrămarea Uniunii Sovietice. Anume în acest context, comunitatea și-a propus crearea spre exemplu a zonei libere de comerț în cadrul organizației, și-a propus crearea uniunii vamale, și-a propus crearea unei arii economice unice, și-a propus să elaboreze politici comune în domeniul transportului, comunicațiilor, agriculturii, politicii sociale etc..

Dacă analizăm tot ce s-a făcut în acest sens, vom constata că, de fapt, nu s-a realizat prea mult. Nu avem o uniune vamală, nu avem o zonă liberă de comerț în cadrul organizației, nici pomină de o eventuală arie economică unică, nici chiar politici comune nu avem.

De fapt, toate aceste obiective trebuiau să ajute CSI să devină o a doua Uniune Europeană în Europa de Est. Desigur, acest lucru nu s-a realizat. De ce? Pentru că pe parcursul ultimilor 18 ani a ieșit la iveală că statele fostei Uniuni Sovietice nu mai au aceleași obiective de politică externă, se dezvoltă diferit în domeniul economic, au diferite sisteme politice, diferite standarde democratice, interpretează diferit valorile și principiile democratice.

Toate aceste elemente subminează însăși rațiunea existenței CSI. Aproape toți politicienii care au guvernat statele membre ale comunității, inclusiv actualii politicieni de la Moscova, recunosc că CSI nu este o organizație viabilă și că ea nu și-a atins scopurile propuse inițial.

CSI mai exista în mare parte datorită interesului Rusiei de a menține această organizație, pentru că prin ea, Rusia își asigură, cel puțin simbolic, dominația asupra acestui spațiu, în speranța că, ulterior, ar putea ca statele membre ale organizației să fie convinse să revină la ideea inițială, să găsească acele interese comune pentru a resuscita organizația. Ori acest lucru, de fapt, târăgănează moartea inevitabilă a acestei organizații.

Dacă ne referim la Republica Moldova, ea și-a exprimat de la bun început dorința doar de a participa doar la cooperarea economică. Aici vedem că obiectivele, așteptările sale nu au fost îndeplinite.

În același timp, Bruxelles-ul, Uniunea Europeană devin tot mai atrăgătoare pentru țara noastră. Atât din punct de vedere al valorilor democratice, politice, cât și al standardelor de viață, a standardelor economice. 70% din cetățenii Republicii Moldova văd viitorul țării lor în cadrul Uniunii Europene. Acest lucru nu are cum să nu se reflecte asupra viitorului CSI. De ce? Pentru că CSI își propune exact aceleași obiective ca și Uniunea Europeană.

Pe măsură ce Republica Moldova își va aprofunda relațiile cu Uniunea Europeană, pe măsură ce țării noastre i se vor oferi perspective clare de integrare europeană, atunci contradicțiile aflării concomitente în CSI și Uniunea Europeană, vor crește, vor deveni evidente și vom ajunge la un moment când politicienii de la Chișinău vor trebui să decidă dacă Moldova poate face, de exemplu, parte din două uniuni vamale? Realist vorbind este imposibil să faci parte din două uniuni vamale care au standarde diferite.

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 15, din 15.10.2009

E imposibil, de asemenea, ca în cazul aderării la UE, Moldova să-și trimită concomitent reprezentanții săi în cadrul instituțiilor Uniunii Europene și ale CSI, căci nu poți să împarți suveranitatea ta în două părți. Prin urmare, nu poți să faci parte din diferite organizații supranaționale care au aceleași scopuri.

Când vom fi puși în fața unor astfel de opțiuni, ieșirea din CSI sau abandonarea Uniunii Europene ar trebui să fie una din soluțiile alese de către politicienii moldoveni.

Eu cred că anume abandonarea CSI va fi cea soluție pe care vor alege-o politicienii noștri și ea va fi impusă, în primul rând, de voința poporului. Deci, ca să concluzionez într-un fel, abandonarea CSI de către Republica Moldova este inevitabilă. Pentru că pe măsură ce Republica Moldova își va integra economia în spațiul Uniunii Europene, pe măsură ce va face parte din tot mai multe instituții din cadrul Uniunii Europene, pe măsură ce va fi liberalizat regimul de vize cu Uniunea Europeană, pe măsură ce vom avea un acord de liber schimb cu Uniunea Europeană, un acord de liber schimb ce va presupune preluarea legilor europene așa cum sunt ele, fără a le modifica, atunci abandonarea CSI-ului va fi un fapt împlinit și în acel moment și Rusia va înțelege că de fapt, acest lucru este inevitabil.

Radu VRABIE: Vreau să revin la întrebarea dumneavoastră, referitor la ideea ieșirii din CSI sau păstrarea calității de membru al CSI. Aceste întrebări apar în opinia mea, datorită faptului că în ultimii ani am fost puși în fața unei gândiri foarte simple de a alege între alb și negru, foarte stereotipic. Și aceste discuții, acest model de gândire care a fost introdus pe teritoriul Republicii Moldova a făcut ca, într-adevăr, multă lume să nu înțeleagă anumite procese care se produc în lume, actualmente. De aceea, eu cred că la subiectele părăsirii CSI-ului, aderării la NATO, avantajele și costurile integrării în UE, este nevoie de o dezbatere largă la televiziunea națională sau la alte mijloace de informare în masă naționale, unde să fie prezenți atât adepții, cât și adversarii unui sau altui curent de gândire. Să poată discuta și să explice ce este Uniunea Europeană, ce este NATO, ce oferă Uniunea Europeană și, după aceea, vom putea avea și în sondajele de opinie anumite păreri clare. Pentru că de multe ori, uitându-ne la sondaje de opinie făcute în Republica Moldova, două întrebări care urmează una după alta sunt în contradicție. Mă refer la populația care vrea integrarea în Uniunea Europeană și, în același timp, cam același procentaj dorește ca Federația Rusă să fie țara care să ne ajute în procesul de integrarea europeană. Asta ar fi o idee care mi-ar place să fie implementată în Republica Moldova.

3. De ce Președintele rus Dmitrii Medvedev s-a întâlnit cu dl Marian Lupu?

Corneliu RUSNAC: *Unul din elementele inedite ale acestui summit de la Chișinău, deși un eveniment extra-summit, a fost întâlnirea președintelui rus, Dimitrie Medvedev, cu liderul partidului democrat, Marian Lupu. Cum trebuie interpretată această întrevedere a liderului președintelui de la Kremlin cu domnul Lupu, care oficial nu este decât candidat la funcția de președinte? Dl Chirilă?*

Victor CHIRILĂ: Eu cred că domnul Medvedev trimite un semnal Partidului Comuniștilor că situația se schimbă în Republica Moldova, că Rusia este gata să inițieze relații nu doar cu Partidul Comuniștilor, dar și cu alte partide din interiorul țării.

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 15, din 15.10.2009

Domnul Lupu a trimis în ultimul timp semnale încurajatoare pentru Moscova și anume că neutralitatea țării va fi păstrată și aceasta va fi unul dintre principiile alianței, ale politicii externe pe care o va promova alianța, că aderarea la NATO nu este un obiectiv major al actualei guvernări, chiar dacă vor fi inițiate anumite parteneriate cu NATO, de exemplu, în domeniul reformei sectorului de securitate, pentru că aici NATO are cea mai bogată experiență. De asemenea, a trimis semnale privind respectarea drepturilor minorităților rusofone din țara noastră.

Aceste mesaje nu puteau să fie ignorate de către Moscova. Moscova înțelege că acum, după alegerile din 29 iulie, în Republica Moldova au loc niște transformări: elita politică se schimbă, apare o nouă elită mai tânără, care a fost educată în capitalele Uniunii Europene, în universitățile europene, au alte viziuni, sunt mult mai pragmatici, nu au stereotipurile și preconcepțiile din timpul sovietic și cu ei trebuie de găsit un limbaj comun. Pentru că politicienii actuali înțeleg că Rusia are anumite interese în această regiune, dar și Republica Moldova are niște interese naționale la care ține.

Desigur, pentru a găsi un compromis, astfel încât să fie respectate și interesele noastre naționale, și să fie luate în considerație și îngrijorările Federației Ruse este nevoie de dialog și de o politică pragmatică.

Cred că summit-ul actual, care, presupun eu, a fost conceput de domnul Voronin ca un forum unde s-ar sărbători victoria Partidului Comuniștilor în alegerile parlamentare din aprilie, s-a transformat în cele din urmă într-o oportunitate pentru noua guvernare, o oportunitate de a demonstra partenerilor din Est și în special Rusiei că aici la Chișinău a apărut o nouă conjunctură politică, noi actori politici, noi politicieni, noi oameni de stat, care înțeleg ce înseamnă interesul național, care înțeleg ce înseamnă interesele marilor puteri și partenerilor în această regiune, și în același timp sunt dispuși să promoveze o politică coerentă, predictibilă, transparentă pentru toți partenerii și, în același timp, o politică realistă, care nu e bazată pe confruntare, dar pe dialog.

Consider că toți actorii politici, care sunt parte a coaliției, au reușit acest lucru de minune. Pentru că domnul Ghimpu și domnul Filat, cu deplasările lor la Bruxelles, au dat de înțeles electoratului că integrarea europeană rămâne o prioritate, relațiile pragmatice cu Rusia, însă, sunt la fel de importante și integrarea noastră europeană nu trebuie să fie contrapusă relațiilor pragmatice cu Federația Rusă și cu partenerii din CSI.

De asemenea, am văzut zilele acestea că ministrul de externe al Republicii Moldova a avut curajul să spună în cadrul întâlnirii sale cu miniștrii de externe ai CSI-ului că integrarea europeană, integrarea în Uniunea Europeană este un obiectiv esențial pentru țara noastră, dar în același timp Republica Moldova nu renunță la parteneriatul cu Rusia și la parteneriatul cu CSI, în special tot ce ține de cooperarea economică, pentru că CSI, în ciuda tuturor problemelor, deficiențelor pe care le are, prezintă încă o oportunitate nevalorificată în domeniul cooperării economice și aceasta va fi, de fapt, esența viitoarelor noastre relații în cadrul CSI.

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 15, din 15.10.2009

Cred că principalele partide ale coaliției pentru integrare europeană au reușit să facă față acestei provocări de politică externă pe care le-a oferit-o cu grijă domnul Voronin în 2008. Dintr-o încercare politică, Summitul CSI a fost transformat într-o oportunitate politică pentru alianță și ea a fost valorificată cu succes.

Radu VRABIE: Eu cred că întâlnirea dintre domnul Medvedev și domnul Lupu era una previzibilă, ținând cont de experiența Rusiei pe care o are acum, iar rușii și-au schimbat strategia față de statele din CSI, deja nu mai pun miza pe cineva anume și să-l țină până la sfârșit, indiferent dacă el pierde alegerile sau nu, dar lucrează cu conducerea care este aici. Vedem relațiile cu Iulia Timoșenco și relațiile cu președintele Kârgistanului.

În același timp, aceasta este o oportunitate pentru Republica Moldova să ridice la nivel calitativ mai înalt relațiile cu Rusia. Cum am mai spus, nu trebuie abandonate sau înrăutățite relațiile cu Rusia, dar pur simplu trebuie ridicate la un alt nivel, la nivel de comunicare transparentă, previzibilă. Avem nevoie de negocieri transparente în contextul reglementării transnistrene și nu de discuții secrete, necunoscute pentru restul partenerilor noștri. În cazul importului de energie, iarăși, să fie niște condiții clare, previzibile, ca Republica Moldova să aibă o stabilitate, o claritate economică în raport cu Federația Rusă, ca relațiile noastre să nu depindă de moftul al unor politicieni, care astăzi pot să voteze importul de vinuri, mâine pot să-l deblocheze, uitând de argumentele, de altfel, nostime, pe care le-au inventat atunci. Deci, aceasta este o oportunitate pentru Republica Moldova să discute mult mai demn cu Federația Rusă și cu restul partenerilor noștri, cu care în ultimul timp am avut relații mai puțin prietenești.

4. Relația Chișinău - București: un parteneriat, deocamdată, inexistent

Corneliu RUSNAC: *Să vorbim acum și despre relația Chișinău-București. Ministrul de externe al Republicii Moldova, Iurie Leancă a avut zilele trecute o discuție telefonică cu ministrul interimar de externe al României, Cătălin Predoiu. Cei doi miniștri au discutat, cum se spune în comunicatul oficial, despre principalele priorități ale relației bilaterale, despre perspectiva europeană a Republicii Moldova și s-au referit la posibilitatea unei întâlniri, în perioada imediat următoare. Ce-ar putea aduce nou o asemenea întâlnire în relațiile București-Chișinău, domnul Vrabie?*

Radu VRABIE: Eu cred că Republica Moldova, acum, cum spuneam și în cazul cu Federația Rusă, are o posibilitate de a remedia în general relația cu România, pentru că în ultimul timp, discuțiile moldo-române s-au redus la învinuiri reciproce, mai ales din partea Chișinăului, la discuții pe teme ne-centrale, însă ideologice propagandiste. Noi, Republica Moldova avem, îmi permiteți să spun așa, mai multă nevoie de sprijinul României, decât România de sprijinul Republicii Moldova, am în vedere aici relațiile economice, după cum știți, România este principalul nostru partener economic, de aceea eu cred că în aceste condiții există, iarăși, o oportunitate unica de a restabili acele relații, de a ne concentra pe rezolvarea unor chestiuni reciproc avantajoase, și avem nevoie desigur de sprijinul României și de experiența României în procesul nostru de integrare europeană.

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 15, din 15.10.2009

Victor CHIRILĂ: După părerea mea, preluarea puterii de către Alianța pentru Integrare Europeană creează condițiile necesare pentru normalizarea relațiilor cu Bucureștiul. S-au făcut deja unii pași, de exemplu, a fost anulat acel regim discriminatoriu de trecere a frontierei pentru cetățenii României, care sunt și cetățeni ai Uniunii Europene, un regim care încălca angajamentele noastre luate în cadrul acordului semnat cu Uniunea Europeană în 2007 de facilitare a regimului de vize.

De asemenea, s-au făcut declarații încurajatoare privind perspectivele dezvoltării relațiilor noastre cu Bucureștiul atât la Chișinău, cât și la București. Există deschidere din ambele părți, există mai multă flexibilitate din ambele părți, există dorința de a depăși acele probleme care s-au acumulat în ultimii ani.

Criza politică de la București, poate afecta ritmul dezvoltării relațiilor noastre cu România, discuțiile cu privire la acordul politic de bază, care probabil va fi un acord de parteneriat european. De asemenea, pot fi afectate discuțiile între București și Chișinău referitoare la acordul de frontieră, care va fi mai curând un acord tehnic decât unul politic. Eu sper, însă, că evoluțiile politice de la București nu vor afecta și semnarea cât mai curând posibilă a convenției privind micul trafic la frontieră, pentru că acest lucru este așteptat de foarte mulți oameni în Republica Moldova.

Totuși, cred că pentru a pune relațiile noastre cu România pe un făgaș normal, coerent, stabil, toate aceste momente importante, precum sunt semnarea acordului de frontieră sau semnarea acordului politic, trebuie să facă parte dintr-o viziune mai largă de dezvoltare a relațiilor noastre, o viziune care să fie împărtășită atât de Chișinău, cât și de București. Ori o astfel de viziune nu există în prezent între Republica Moldova și România. Ea nu a existat niciodată.

Trebuie de spus de la bun început că deteriorarea Relațiilor dintre București și Chișinău se datorează doar într-o anumită măsură declarațiilor făcute atât de domnul Băsescu cât și de domnul Voronin, declarații care trezeau anumite neîncredere între ambele capitale. Aceste declarații au fost doar aisberg-ul neînțelegerilor. Adevărata originea a recentelor și mai vechilor animozități a constat anume în lipsa unei viziuni comune de dezvoltare a relațiilor noastre.

De aceea, discuțiile ce vor începe, în perioada următoare, între Chișinău și București, trebuie să vizeze anume elaborarea acestei viziuni care ar putea să ia forma unui acord de parteneriat în domeniul integrării europene. Cred că odată elaborată această viziune, am putea să evităm încordarea relațiilor noastre pe viitor. Pentru că trebuie să recunoaștem că în actuala alianță pentru integrare europeană sunt partide care au viziuni nu tocmai identice. Nuanțele sunt foarte importante, detaliile sunt importante. De aceea, toate cele patru partide trebuie să convină de comun acord asupra unei viziuni comune de dezvoltare a relațiilor noastre cu România. Acest lucru este de dorit să fie realizat, cât mai în curând posibil.

5. Drumul R. Moldova spre UE trece prin România

Corneliu RUSNAC: *În același context, aș vrea să vă întreb, care ar trebui să fie domeniile prioritare în relațiile dintre Chișinău și București?*

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 15, din 15.10.2009

Victor CHIRILĂ: În primul rând, trebuie de instituționalizat relațiile noastre în toate domeniile și mă refer, în primul rând, la dialogul politic. A existat în trecut o comisie inter-guvernamentală între Chișinău și București de dezvoltare a relațiilor noastre comune. Dar această instituție nu a funcționat întotdeauna așa cum a trebuit. Ea a fost controlată, dominată de viziunea unui singur om. Funcționarea ei în ultimii ani a depins de voința domnului Voronin. În momentul în care dânsul își schimba viziunea vis-a-vis de România, această instituție nu mai funcționa în mod normal. Astfel de disfuncționalități instituționale trebuie evitate.

De acum în acolo Chișinăul și Bucureștiul trebuie să se concentreze asupra unui obiectiv comun în dezvoltarea relațiilor lor. Acest obiectiv comun trebuie să fie integrarea europeană.

Ambele capitale trebuie să renunțe la viziunile de până acum, trebuie să se conformeze realităților. Există două state, care au două sisteme politice, două state care, în același timp, sunt legate de relații etnice comune, sunt legate de trecutul lor istoric, sunt legate de o cultură comună, dar în același timp două state care sunt suverane, independente și momentul important pe care trebuie să-l rețină politicienii de la București și de la Chișinău este că aceste două state doresc să se regăsească împreună în Uniunea Europeană, ori pentru a materializa acest obiectiv, nu este de ajuns doar declarații și nu este de ajuns doar de susținerea reciprocă pe plan internațional.

Chișinăul și politicienii de aici trebuie să aibă curajul să recunoască că drumul nostru către Uniunea Europeană trece prin România. Aceasta nu înseamnă doar că cetățenii noștri vor avea acces liber în UE prin România. În primul rând, acest lucru înseamnă că Republica Moldova trebuie să fie conectată la spațiul economic al Uniunii Europene prin infrastructuri concrete. Aici mă refer la poduri moderne peste Prut, la drumuri moderne - care să ne unească cu România și prin România cu Uniunea Europeană, la căi ferate moderne - care să ne lege cu rețeaua de căi ferate din Uniunea Europeană, aici mă refer la gazoducte care să ne unească cu rețeaua de gazoducte din România și prin gazoductele din România cu viitoarea conductă de gaze naturale Nabucco, de asemenea să fim conectați prin rețele electrice moderne cu rețelele electrice din Uniunea Europeană.

Acestea sunt niște proiecte concrete, care nu necesită multe discuții politice, ci mai curând voință politică din ambele părți și dorința de a găsi resursele necesare pentru a construi această infrastructură. Avem deja promisiuni din partea Statelor Unite ale Americii și a Uniunii Europene de a ne ajuta să finanțăm în parte anumite lucrări infrastructurale, cum ar fi reconstrucția și modernizarea drumurilor, cum ar fi modernizarea rețelelor electrice.

Vorbim mereu că Moldova se leagă între doi vectori - vectorul estic și vectorul vestic - ori dacă dorim într-adevăr să ancorăm Republica Moldova pe vectorul vestic, al integrării în UE, avem stringent nevoie de aceste conexiuni infrastructurale despre care am vorbit aici. Și actualul guvern trebuie să demonstreze că înțelege acest lucru și găsește bani necesari pentru a realiza aceste proiecte.

Radu VRABIE: Eu, cum am spus un pic mai înainte, noi avem nevoie de remedierea și reluarea dialogului la toate capitolele, creșterea nivelului lor și evitarea conflictelor inutile, conflictelor

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 15, din 15.10.2009

„mitologizate”, cum le-aș zice eu, cu declarații pentru uz intern, care erau făcute la București, cu declarații pentru uz intern care erau făcute la Chișinău. Trebuie să construim o relație, cum am spus, reciproc avantajoasă, să evităm propaganda aici, să evităm alte lucruri care ar putea într-un fel afecta sau răni orgoliul unei părți a cetățenilor din Republica Moldova, care ar putea turna apă la moară propagandei din Tiraspol și această abordare pragmatică, această abordare rațională ar face ca într-un moment oarecare aceste probleme să dispară, practic, de la sine, prin procesul de lucru.

Iată, ca un exemplu, vroiam să spun că România este a doua țară ca partener economic pentru regiunea transnistreană, deci într-un moment oarecare, această abordare ar da o posibilitate și cetățenilor moldoveni din Transnistria sau locuitorilor din partea stângă a Nistrului să înțeleagă că România nu este NATO și România nu vrea să cucerească acest teritoriu, care să-i înrobească pe toți cei care nu vorbesc limba română. Astfel, eu cred că într-un termen mediu ar putea rezolva anumite probleme și în domeniul conflictului transnistrean.

Corneliu RUSNAC: *Spre regret, timpul rezervat emisiunii noastre a expirat, eu vă mulțumesc foarte mult pentru prezența la acest program. Stimați ascultători, eu, Corneliu Rusnac, vă reamintesc că ați ascultat o emisiune de discuții pe teme de politică externă, realizată cu suportul Asociației pentru Politică Externă și finanțată de fundația Friedrich Ebert. Aici vă spun la revedere și vă aștept săptămâna viitoare la un nou program. Pe curând!*